

УДК 655.1(477)"2011"

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Аналітичний огляд випуску книжкових видань за перше півріччя 2011 року

У першому півріччі 2011 року в Книжкову палату України надійшло і зареєстровано 8553 назви книг і брошур загальним тиражем 15 436,4 тис. пр. У порівнянні з аналогічними даними минулого року кількість назв зменшилась на 202 друк. од., тиражі — на 1285,5 тис. пр., що становить: за назвами — 97,7%, за тиражами — 92,3%. Українською мовою отримано 5604 друк. од. тиражем 8416,7 тис. пр., тобто 65,5% загальної кількості назв і 54,5% загального тиражу. Книг і брошур російською мовою випущено 2012 друк. од. (23,5%) ти-

ражем 6034,2 тис. пр. (39,1%). Порівняно з першим півріччям минулого року випуск авторефератів дисертацій збільшився: за назвами — на 80 друк. од., за тиражами — на 4,9 тис. пр. Усього ж за шість місяців цього року їх надруковано: за назвами — 4200 друк. од., за тиражами — 427,6 тис. пр.

Загальні дані про випуск книг, брошур та авторефератів дисертацій за назвами і тиражами у першому півріччі 2010 та 2011 років представлено в табл. 1, а загальна характеристика випуску книг і брошур у першому півріччі — у табл. 2.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика випуску друкованої продукції

Види видань	2010 рік (I півріччя)		2011 рік (I півріччя)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань		Тираж	
			друк. од.	у % до 2010	тис. пр.	у % до 2010
Книги і брошури	8 755	16 721,9	8 553	97,7	15 436,4	92,3
Автореферати дисертацій	4 120	422,7	4 200	101,9	427,6	101,2
Українською мовою	5 788	7 791,1	5 604	96,8	8 416,7	108,0
Російською мовою	2 226	7 963,7	2 012	90,4	6 034,2	75,8

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	Кількість видань, друк. од.			Тираж, тис. пр.		
	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010
Усього, у т. ч.:	8 755	8 553	97,7	16 721,9	15 436,4	92,3
Книги	7 807	7 644	97,9	15 123,4	13 985,9	92,5
% відношення до кількості, тиражу	89,2	89,4	—	90,4	90,6	—
Брошури	948	909	95,9	1 598,5	1 450,5	90,7
% відношення до кількості, тиражу	10,8	10,6	—	9,6	9,4	—
У палітурці	3 154	2 969	94,1	9 626,5	6 857,4	71,2
% відношення до кількості, тиражу	36,0	34,7	—	57,6	44,4	—
В обкладинці	5 601	5 584	99,7	7 095,4	8 579,0	120,9
% відношення до кількості, тиражу	64,0	65,3	—	42,4	55,6	—
Нові видання	8 247	8 036	97,4	15 580,4	13 731,5	88,1
% відношення до кількості, тиражу	94,2	94,0	—	93,2	89,0	—
Перевидання	508	517	101,8	1 141,5	1 704,9	149,4
% відношення до кількості, тиражу	5,8	6,0	—	6,8	11,0	—
Перекладні видання	658	605	91,9	3 204,7	2 459,1	76,7
% відношення до кількості, тиражу	7,5	7,1	—	19,2	15,9	—
Серійні видання	1 510	1 178	78,0	4 315,5	2 816,3	65,3
% відношення до кількості, тиражу	17,2	13,8	—	25,8	18,2	—

У першому півріччі 2011 року порівняно з аналогічним періодом 2010 року в загальному асортименті книг і брошур спостерігається збільшення як за назвами, так і за тиражами перевидань на 9 друк. од. (1,8%) та на 563,4 тис. пр. (49,4%), зріс випуск за тиражами видань в обкладинці на 1483,6 тис. пр. (20,9%), а кількість назв зменшилась на 17 друк. од. (0,3%). Знижено випуск видань як за назвами, так і за тиражами: книг —

на 163 друк. од. (2,1%) і на 1137,5 тис. пр. (7,5%); брошур — на 39 друк. од. (4,1%) і на 148,0 тис. пр. (9,3%); видань у палітурці — на 185 друк. од. (5,9%) і на 2769,1 тис. пр. (28,8%); нових видань — на 211 друк. од. (2,6%) і на 1848,9 тис. пр. (11,9%); перекладних видань — на 53 друк. од. (8,1%) і на 745,6 тис. пр. (23,3%); серійних видань — на 332 друк. од. (22%) і на 1499,2 тис. пр. (34,7%).

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	Кількість, друк. од.			Тираж, тис. пр.		
	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010
Усього	8 755	8 553	97,7	16 721,9	15 436,4	92,3
Політична і соціально-економічна література	2 361	2 465	104,4	3 058,2	2 274,8	74,4
Природничо-наукова література	621	646	104,0	409,9	315,0	76,8
Технічна література	1 072	926	86,4	1 669,4	1 362,8	81,6
Сільськогосподарська література	192	241	125,5	330,1	360,3	109,1
Охорона здоров'я. Медична література	366	344	94,0	1 004,2	655,2	65,2
Література з фізичної культури і спорту	58	33	56,9	160,8	38,1	23,7
Література з освіти і культури	1 274	1 303	102,3	4 269,9	6 022,2	141,0
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	154	119	77,3	36,4	45,4	124,7
Мистецтво. Мистецтвознавство	79	125	158,2	92,6	335,4	362,2
Література з філологічних наук	466	464	99,6	550,5	311,4	56,6
Художня література. Фольклор	1 423	1 253	88,1	2 938,3	1 939,6	66,0
Дитяча література	669	618	92,4	2 104,4	1 658,0	78,8
Література універсального змісту	20	16	80,0	97,2	118,2	121,6

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 3) підтверджує, що в загальній масі виданих книг і брошур переважають політична і соціально-економічна література, художня література, література з освіти та культури й технічна література, де головним чином виділяються навчальні видання для шкіл і вищих навчальних закладів. У першому півріччі 2011 року книг і брошур політичної і соціально-економічної літератури надійшло 2465 друк. од. загальним тиражем 2274,8 тис. пр. (28,8% загальної кількості назв і 14,7% загального тиражу), порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв збільшилась на 104 друк. од., або на 4,4%, тиражі зменшились на 783,4 тис. пр., або 25,6%, на другій сходинці література з освіти та культури — 1303 друк. од. тиражем 6022,2 тис. пр. (15,2% і 39%), у порівнянні з минулим роком і кількість назв, і тиражі збільшились відповідно на 29 друк. од., або на 2,3%, та на 1752,3 тис. пр., або на 41%. Далі — художня література (1253 друк. од. тиражем 1939,6 тис. пр.), що становить 14,6% загальної кількості назв і 12,6% загального тиражу. Порівняно з минулим роком кількість назв зменшилась на 170 друк. од., або на 11,9%, тиражі — на 998,7 тис. пр., або на 34%; технічної літератури випущено 926 друк. од. (10,8%) тиражем 1362,8 тис. пр. (8,8%), її кількість у порівнянні з минулим роком зменшилась на 146 друк. од. (13,6%), тиражі — на 306,6 тис. пр. (18,4%).

У першому півріччі 2011 року (табл. 4) переважають навчальні та методичні видання — 2896 друк. од. тиражем 6477,1 тис. пр. — це 33,9% загальної кількості назв і 42,0%

загального тиражу. Порівняно з першим півріччям 2010 року кількість цих видань збільшилась на 113 друк. од., або на 4,1%, тиражі — на 1634,9 тис. пр., або на 33,8%; наукових — 1844 друк. од. тиражем 665,8 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 21,6% і 4,3%, порівняно з першим півріччям 2010 року кількість видань збільшилась на 109 друк. од. (6,3%), а тиражі зменшились на 58,2 тис. пр. (8%); літературно-художніх — 1253 друк. од. (14,6%) тиражем 1939,6 тис. пр. (12,6%), порівняно з минулим роком кількість назв зменшилась на 170 друк. од. (11,9%), тиражі — на 998,7 тис. пр. (34%). Кількість видань для дітей та юнацтва у першому півріччі 2011 року також зменшилась у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 51 друк. од., або на 7,6%, тиражі — на 446,4 тис. пр., або на 21,2%, і у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 7,2%, до загального тиражу — 10,7%; науково-популярних видань надруковано 497 друк. од. загальним тиражем 1367,0 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 5,8%, до загального тиражу — 8,9%, порівняно з аналогічним періодом 2010 року спостерігається зменшення за назвами на 113 друк. од. (18,5%), за тиражами — на 153,6 тис. пр. (10,1%). Найменше у першій половині 2011 року випущено громадсько-політичних видань — 14 друк. од. тиражем 26,0 тис. пр., у порівнянні з минулим роком кількість назв зменшилась на 14 друк. од. (50%), тиражі — на 243,5 тис. пр. (90,4%)

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	Кількість, друк. од.			Тираж, тис. пр.		
	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2011 у % до 2010
Усього	8 755	8 553	97,7	16 721,9	15 436,4	92,3
Наукові видання	1 735	1 844	106,3	724,0	665,8	92,0
Науково-популярні видання	610	497	81,5	1 520,6	1 367,0	89,9
Нормативні та виробничо-практичні видання	275	334	121,5	519,0	764,1	147,2
Офіційні видання	406	428	105,4	282,7	307,1	108,6
Громадсько-політичні видання	28	14	50,0	269,5	26,0	9,6
Навчальні та методичні видання	2 783	2 896	104,1	4 842,2	6 477,1	133,8
Літературно-художні видання	1 423	1 253	88,1	2 938,3	1 939,6	66,0
Видання для дітей та юнацтва, у т. ч.:	669	618	92,4	2 104,4	1 658,0	78,8
літературно-художні	566	576	101,8	1 714,6	1 492,7	87,1
науково-пізнавальні	91	39	42,9	327,3	145,3	44,4
довідкові	12	3	25,0	62,5	20,0	32,0
Довідкові видання	351	281	80,1	1 121,8	666,0	59,4
Інформаційні видання	32	32	100,0	29,3	24,0	81,9
Бібліографічні видання	74	67	90,5	15,8	12,7	80,4
Література релігійного змісту	163	117	71,8	672,0	262,4	39,0
Видання для організації дозвілля	206	172	83,5	1 682,3	1 265,6	75,2

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2010 (I півріччя)		2011 (I півріччя)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	8 755	16 721,9	8 553	15 436,4
Українська	5 788	7 791,1	5 604	8 416,7
Англійська	149	343,4	178	475,6
Арабська	—	—	1	0,5
Білоруська	1	0,1	—	—
Болгарська	3	0,8	1	0,1
Гагаузька	—	—	1	1,0
Грецька	—	—	1	1,0
Датська	1	2,0	—	—
Іспанська	5	5,7	6	3,0
Італійська	—	—	5	0,1
Кримськотатарська	11	16,6	20	9,8
Латинська	1	0,1	1	0,1
Молдавська	2	4,7	3	1,6
Німецька	19	18,9	54	32,1
Польська	4	0,6	8	5,1
Російська	2 226	7 963,7	2 012	6 034,2
Румунська	11	28,3	10	24,3
Русинська	2	2,1	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	5	5,5	2	1,2
Угорська	8	13,3	30	19,7
Французька	7	7,1	18	22,9
Хорватська	1	0,8	1	0,3
Чеська	—	—	1	0,5
Шведська	—	—	1	0,1
Видання українською і російською мовами	263	159,7	281	97,0
Видання декількома мовами народів України	17	4,5	21	16,1
Видання декількома мовами народів світу	177	110,1	234	141,9
Українсько-російські словники	10	140,9	3	5,0
Словники мовами народів України	7	7,4	2	0,4
Словники мовами народів світу	37	94,6	54	126,1

У першому півріччі 2011 року українською мовою книг і брошур випущено 5604 друк. од. загальним тиражем 8416,7 тис. пр. (табл. 5), порівняно з першим півріччям 2010 року кількість видань українською мовою зменшилась на 184 назви, або на 3,2%, тиражі, навпаки, збільшились — на 625,6 тис. пр., або на 8%. Крім книг і брошур українською мовою, в Україні випущено 2148 друк. од. тиражем 6131,9 тис. пр. видань мовами національних меншин (вони у таблиці виділені курсивом), що становить 25,1% і 39,7% загальної кількості назв і загального тиражу, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 142 друк. од. (6,2%), тиражі — на 1920,8 тис. пр. (23,9%); у тому числі російською мовою видано 2012 друк. од. загальним тиражем 6034,2 тис. пр., порівняно з першим півріччям 2010 року кількість видань російською мовою зменшилась на 214 назв, або на 9,6%, тиражі — на 1929,5 тис. пр., або на 24,2%. Найбільше серед книжкової продукції іноземними мовами випущено англійською мовою — 178 друк. од. тиражем 475,6 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу стано-

вить 2,1% і 3,1%, німецькою — 54 друк. од. (0,6%) тиражем 32,1 тис. пр. (0,2%).

Видавництвами і видавничими організаціями (табл. 6) з державною формою власності випущено 2925 друк. од. книг і брошур тиражем 1146,6 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 34,2% і 7,4%, порівняно з першим півріччям 2010 року кількість назв збільшилась на 41 друк. од., або на 1,4%, тиражі, навпаки, зменшились на 530,8 тис. пр., або на 31,6%. Видавництвами, що знаходяться у сфері управління Держкомтелерадіо України, випущено 103 назви тиражем 122,4 тис. пр., тобто 2,1% загальної кількості назв і 0,8% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв зменшилась на 89 друк. од. (46,4%), тиражі — на 149,5 тис. пр. (55%). Видавництвами і видавничими організаціями з іншими формами власності надруковано 5628 друк. од. тиражем 14 289,8 тис. пр., що становить 65,8% загальної кількості назв і 92,6% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом 2010 року кількість назв зменшилась на 243 друк. од. (4,1%), тиражі — на 754,7 тис. пр. (5%).

Таблиця 6

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	Кількість видань, друк. од.		Тираж, тис. пр.	
	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)
Усього, у т. ч.:	8 755	8 553	16 721,9	15 436,4
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>	<i>405</i>	<i>286</i>	<i>558,2</i>	<i>293,4</i>
Сфера управління Держкомтелерадіо України	192	103	271,9	122,4
Сфера управління інших установ	213	183	286,3	171,0
<i>2. Видавництва з іншими формами власності, у т. ч.:</i>	<i>1 159</i>	<i>1 351</i>	<i>1 975,9</i>	<i>2 231,6</i>
ДАК "Укр. видавничо-поліграфічне об'єднання"	31	46	20,9	27,5
Інші видавництва	1 128	1 305	1 955,0	2 204,1
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>2 479</i>	<i>2 639</i>	<i>1 119,2</i>	<i>853,2</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>4 712</i>	<i>4 277</i>	<i>13 068,6</i>	<i>12 058,2</i>

Випуск видань за територіальною ознакою

Місце видання (республіка, область, місто)	Кількість видань, друк. од.		Тираж, тис. пр.	
	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)	2010 (I півріччя)	2011 (I півріччя)
Усього	8 755	8 553	16 721,9	15 436,4
Автономна Республіка Крим	136	248	129,1	151,8
Вінницька	134	131	42,6	36,3
Волинська	88	100	470,4	79,0
Дніпропетровська	272	292	123,5	135,2
Донецька	618	665	1 433,2	1 042,2
Житомирська	72	60	33,1	30,2
Закарпатська	98	179	49,2	66,8
Запорізька	128	153	116,7	323,9
Івано-Франківська	54	95	30,2	30,3
Київська	47	36	19,8	24,0
Кіровоградська	63	71	21,6	63,5
Луганська	181	200	78,0	61,7
Львівська	492	440	178,9	183,1
Миколаївська	79	110	27,0	29,0
Одеська	372	331	176,0	127,7
Полтавська	93	73	34,4	33,3
Рівненська	89	100	29,9	34,0
Сумська	134	159	71,6	78,6
Тернопільська	322	351	360,0	376,3
Харківська	1 853	1 334	7 668,4	5 548,9
Херсонська	49	65	17,1	26,0
Хмельницька	105	91	42,4	39,1
Черкаська	214	124	199,5	48,5
Чернівецька	198	196	212,4	100,4
Чернігівська	78	106	26,5	42,4
м. Київ	2 725	2 825	5 116,5	6 720,8
м. Севастополь	61	18	13,9	3,4

З табл. 7 видно, що серед регіонів у першому півріччі 2011 року, як завжди, домінує м. Київ, де випущено 2825 друк. од. тиражем 6720,8 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості виданих книг і брошур становить 33% і 43,5% загального тиражу, у порівнянні з першим півріччям 2010 року кількість назв збільшилась на 100 друк. од., або на 3,7%, тиражі — на 1604,3 тис. пр., або на 31,4%; у Харківській області — 1334 друк. од. тиражем 5548,9 тис. пр., у процентному відношенні до загальної кількості назв і до загального тиражу це становить 15,6% і 35,9%, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 519 друк. од., або на 28%, тиражі — на 2119,5 тис. пр., або на 27,6%; у Донецькій — 665 друк. од. тиражем 1042,2 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 7,8% і 6,8%, у порівнянні з минулим роком

кількість назв зросла на 47 друк. од. (7,6%), тиражі знизилась на 391,0 тис. пр. (27,3%); у Львівській — 440 друк. од. тиражем 183,1 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 5,1% і 1,2%, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 52 друк. од. (10,6%), тиражі збільшились на 4,2 тис. пр. (2,3%); у Тернопільській — 352 друк. од. тиражем 376,3 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв та до загального тиражу становить 4,1% і 2,4%, у порівнянні з першим півріччям минулого року кількість назв збільшилась на 29 друк. од. (9%), тиражі — на 16,3 тис. пр. (4,5%). Найменше видано книг і брошур за назвами та тиражами в м. Севастополі — 18 друк. од. тиражем 3,4 тис. пр.

Надійшла в редакцію 20 липня 2011 року